

EVALUATIE SPORTSPECIFIEK STEUNPAKKET VOORTGANGSRAPPORTAGE

KLANT
AUTEUR(S)

Ministerie van VWS – directie Sport

5.1.2e

5.1.2e

DATUM

30 november 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Enkele tussentijdse bevindingen	5
3	Voortgang van de evaluatie	7
3.1	Schematisch overzicht planning en voortgang	7
3.2	Overzicht en aanpassingen onderzoeksfasen per regeling	8
3.3	Bijgewerkte planning	9

1 Inleiding

VWS heeft tijdens de coronacrisis een steunpakket opgesteld om de financiële schade bij de amateursport en sportinfrastructuur te compenseren. Dit pakket bestaat uit drie regelingen: de Tegemoetkoming Amateursportorganisaties (TASO), de Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS) en de Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden (SPUK IJZ). Daarnaast is het borgstellingskapitaal bij de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) aangevuld om borgstellingen te kunnen bieden bij kortlopende noodkredieten voor sportverenigingen. VWS wil deze regelingen extern, kwalitatief en objectief laten evalueren.

De doelstelling van deze evaluatie is om inzicht te krijgen in:

- a. De doelmatigheid en doeltreffendheid van de steunregelingen;
- b. De ervaringen van gebruikers en niet-gebruikers (die wel binnen de doelgroep vielen) van de verschillende regelingen;
- c. De wijze waarop het tegemoetkomingsinstrument en het instrument van achterborgstellingen zijn ingezet om de financiële schade bij de amateursport en sportinfrastructuur te beperken, en of andere instrumenten mogelijk beter zouden hebben gefunctioneerd;
- d. Welke verbeteringen mogelijk zijn in de regelingen om deze doelmatiger en/of doeltreffender te krijgen.

De evaluatie is bedoeld om het optreden van de beleidsdirectie, de directie Wetgeving en Juridische Zaken en uitvoerder DUS-I tegen het licht te houden en om verbeteringen in de (uitvoering van de) regelingen voor mogelijke toekomstige crises te identificeren. Ook dient de evaluatie als externe verantwoording aan de Tweede Kamer.

De evaluatie is begin oktober 2021 gestart en loopt tot en met februari 2022. Voor u ligt een voortgangsrapportage die, beknopt en puntsgewijs, de stand van zaken van de evaluatie weergeeft per eind november. Deze voortgangsrapportage is (alleen) bedoeld om de opdrachtgever te informeren en niet geschreven voor verdere verspreiding. In hoofdstuk 2 beschrijven we een aantal tussentijdse inzichten die de onderzoekers tot nu toe hebben opgedaan. In hoofdstuk 3 geven we een overzicht van de stand van zaken van het onderzoeksproject.

2 Enkele tussentijdse bevindingen

Zoals gezegd is het onderzoek nog geen twee maanden op weg en liggen er nog een hoop onderzoeksactiviteiten in het verschiet. Tot nu toe zijn vooral oriënterende interviews gehouden en interviews met uitvoerders (zie hoofdstuk 3 voor een overzicht). Daarnaast is een enquête uitgezet onder alle gebruikers van de regelingen TASO, TVS en SPUK IJZ. Gebruikers hebben tot eind november de tijd om deze in te vullen en daar wordt goed gebruik van gemaakt. Analyses van de respons moeten nog plaatsvinden. Hieronder delen we enkele voorlopige, tussentijdse inzichten. Deze zijn indicatief bedoeld en kunnen nog veranderen gaandeweg het onderzoek, als meer informatie beschikbaar komt uit de nog te voeren (groeps-)interviews en klantreisessies, en de enquêtes.

We benoemen onze tussentijdse bevindingen hieronder puntsgewijs. Bewust noemen we hier nog geen concrete aantallen, omdat de enquêtes op het moment van schrijven nog open staan:

- a. Het steunpakket wordt door de meeste geïnterviewden tot nu toe als positief bestempeld, zowel procesmatig (communicatie, samenwerking) als inhoudelijk (hoogte tegemoetkoming). Ook bij bonden en belangenbehartigers horen we positieve geluiden over de samenwerking;
- b. In de enquête zijn respondenten, op basis van enkele voorlopige tellingen, over de hele breedte positief over de inhoud en de hoogte van de tegemoetkoming. De meeste respondenten benoemen de regelingen als "toereikend";
- c. Het pakket heeft volgens de meeste respondenten "beperkt" tot "zichtbaar" bijgedragen aan het voortbestaan van de amateursport. Enkele organisaties bestempelen het pakket (SPUK IJZ) als "doorslaggevend" voor het voortbestaan van zwembaden en ijsbanen. Ook geven sommige respondenten in de enquête aan dat het pakket geen invloed had op het voortbestaan van hun amateursportvereniging. Ook zonder steunpakket hadden met name gemeenten ook amateursportverenigingen gesteund, bijvoorbeeld in het kwijtschelden van huur. Sportverenigingen zouden zelf, als er geen TASO was geweest, geld uit andere budgetten of reserves van de organisatie aan hebben gesproken, in de kosten hebben gesneden of (meer) contributie of bijdragen van leden hebben gevraagd;
- d. In de enquête zijn respondenten over de hele breedte positief over het proces van aanvraag tot verantwoording van de steun. Bij de verantwoording is de stemming, onder degene die binnen de steekproef vallen, wel genuanceerder vanwege de complexiteit van de aan te leveren informatie. Een redelijk grote groep bestempelt de verantwoording als "niet ingewikkeld, maar ook niet eenvoudig";
- e. In de interviews horen we terug dat ruimte is geboden aan amateursportverenigingen met een lagere organisatiegraad, bijvoorbeeld door het mogelijk te maken de aanvraag aan te vullen, als deze in eerste instantie niet compleet of accuraat is ingevuld;
- f. De positieve signalen over het steunpakket zouden er op kunnen wijzen dat het steunpakket 'te ruimhartig' is geweest. In de enquête geven enkele organisaties aan dat het steunpakket "meer dan toereikend" was voor de geleden financiële schade. Achteraf is gebleken dat niet alle amateurorganisaties financieel zeer zware verliezen hebben geleden door de contactbeperkingen, bijvoorbeeld doordat contributies en sponsorgelden voor een belangrijk deel overeind bleven. Sommige verenigingen staan er financieel nu beter voor dan voor corona;
- g. De perioden van sluiting van sportorganisaties hebben op langere termijn mogelijk ook op andere vlakken impact: zo is het lastiger (geweest) om vrijwilligers te werven en sponsorcontracten te verlengen. Dit kan op de langere termijn de (financiële) continuïteit van sportorganisaties onder druk zetten;
- h. Enkele geïnterviewden geven daarnaast aan dat, los van de financiële steun zelf, van het steunpakket ook een belangrijk politiek signaal uitgaat van commitment richting de sport. Dat heeft voor rust in de sector gezorgd;
- i. Een belangrijk uitgangspunt voor het steunpakket is geweest dat de amateursport snel steun zou ontvangen om overeind te kunnen blijven. Dat uitgangspunt ging gepaard met het vertrouwen dat de aanvragen juist worden ingevuld. De hoogte van het omzetverlies is echter, zeker bij grotere organisaties met meerdere onderdelen, niet zwart-wit. Er is beperkte (steekproefsgewijze) controle van de documentatie (zonder accountantscontrole). Er is

-
- bewust gekozen voor een zekere afruil tussen laagdrempeligheid van de regelingen en rechtmatigheid van de toekenningen;
- j. Voor grotere sportbedrijven leverden de TVS en SPUK IJZ aanzienlijke administratieve lasten op, omdat zij met veel verschillende huurders (TVS) en gemeenten (SPUK IJZ) te maken hadden. Ook sommige grotere gemeenten geven aan dat administratieve lasten hoog zijn, vanwege de grote hoeveelheid amateursportaccommodaties en/of ijs- en zwembaden in hun gemeente;
 - k. Uit de enquête blijkt dat een aanzienlijk deel van de verenigingen niet afwist van de mogelijkheid tot een aanvraag voor een noodkrediet met borgstelling bij de SWS. Bovendien geeft een deel van de verenigingen aan dat zij liever geen noodkrediet aangaan uit principe, of vanwege de (verwachte) voorwaarden zoals rente en aflossing. Dit nuanceert het beeld dat het beperkte aantal aanvragen voor het noodkrediet alleen impliceert dat noodkredieten niet nodig waren omdat het steunpakket toereikend was. Er waren ook andere redenen voor het niet-gebruik van het noodkrediet;
 - l. Een van de redenen voor niet-gebruik van de TVS lijkt te zijn dat het financieel niet altijd in het (directe) belang was van de aanvrager om de huur kwijt te schelden. Deze overweging geldt meer voor de potentiële aanvragers van TVS in de private sector dan voor gemeenten. Gemeenten zochten in de beginfase al vaker proactief contact met huurders;
 - m. De vormgeving van de steunmaatregelen volgt een duidelijke 'leercurve': vanwege de benodigde snelheid om het steunpakket in te richten, zaten in de eerste tranche van het steunpakket (TASO, TVS) enkele 'kinderziektes' in de regelingen (zoals multi-interpretabele formulering in de beschrijving van de regeling), die in latere tranches voor een belangrijk deel zijn verholpen;
 - n. De steunmaatregelen sloten niet altijd perfect aan op de maatregelen van andere ministeries:
 - i. Er was soms sprake van niet geheel overlappende definities van het begrip 'omzet';
 - ii. De tegemoetkoming bij ministerie A moest worden afgetrokken van de tegemoetkoming bij ministerie B. Dit is op zich logisch, maar in combinatie met een omzetverliesdrempel (van bijvoorbeeld 20% bij NOW) kan dit ervoor zorgen dat een sportorganisatie er per saldo opeens een stuk minder op vooruitgaat. VWS was (logischerwijs) later in de tijd naar buiten gekomen met het specifieke steunpakket voor de sport dan de generieke steunpakketten van SZW en EZK, waardoor het VWS-pakket gold als 'sluitpost' na de NOW en de TVL;
 - o. De steunmaatregelen richten zich primair, direct of indirect, op de amateursportverenigingen (TVS en TASO) en zwembaden en ijsbanen (SPUK IJZ). We zijn meerdere voorbeelden tegengekomen van organisaties die (deels) buiten de boot vielen, ook al maken zij wel deel uit van de (amateur-)sportinfrastructuur:
 - i. Ondernemende sportaanbieders, die geen recht hebben op aanvullende steun vanwege hun winstoogmerk;
 - ii. Imperfekte indeling in SBI-codes waardoor sommige sportaanbieders niet in de geselecteerde branches zaten, waar zij naar eigen zeggen wel bij zouden moeten horen;
 - iii. Organisaties die op het 'verkeerde' moment zijn gestart, waardoor de formule voor het omzetverlies in de beleidsregels niet aansluit;
 - iv. Er ontbrak een hardheidsclausule die bij 'schrijnende gevallen' toch recht op tegemoetkoming kan geven.

3 Voortgang van de evaluatie

3.1 Schematisch overzicht planning en voortgang

Hieronder volgt een schematische weergave van de stand van zaken per onderzoeksonderdeel:

	Stand v zaken
Fase 1: Voorbereiding	Voltooid
Startgesprek met de opdrachtgever	Voltooid
Bijeenkomst klankbordgroep	Voltooid
Voorbereiding onderzoeksfase	Voltooid
Deskresearch en oriënterende interviews	Voltooid
Fase 2: Onderzoek	Lopend
Interviews met uitvoerders	1 dec voltooid
Enquête onder gebruikers	Analysefase
Interviews met bonden en achterban	Verschilt*
Klantreissessies met gebruikers	Vorbereidingsfase
Fase 3: Analyse & rapportage	Nog niet gestart
Analyse en synthese	Nog niet gestart
Duidingssessie met klankbordgroep	Nog niet gestart
Schrijven rapportage	Tussenrapportage af

Op de meeste onderdelen is de voortgang volgens planning:

- Fase 1 is afgerond;
- De Interviews met uitvoerders zijn per 1 december afgerond. Dit is iets later dan gepland;
- De enquête onder gebruikers ligt goed op schema. Resultaten enquête zijn binnen en de respons en het voltooiingspercentage zijn heel hoog (TASO: 30-40%, TVS en SPUK IJZ: 40-50%). Analyse van de enquête is gestart; een deel van de voorlopige resultaten zijn verwerkt in hoofdstuk 2;
- Verdiepende interviews en belgesprekken niet-gebruikers ("interviews met bonden en achterban") zijn deels uitgevoerd, deels gepland begin december, en moeten deels nog uitgevoerd worden. Hier liggen enkele aandachtspunten. Zie volgende pagina;
- Klantreissessies worden voorbereid, zowel inhoudelijk als procesmatig. Dit loopt volgens schema.

3.2 Overzicht en aanpassingen onderzoeksfasen per regeling

Zoals getoond in de klankbordbijeenkomst was dit het overzicht per regeling van de onderzoeksfasen.

Deel A

	Oriënterende interviews	Interviews met uitvoerders	Integrale enquête gebruikers (DUS-I)
TASO Tegemoetkoming sportverenigingen	6 Oriënterende interviews VWS - Sport VWS - WJZ Financiën NOC*NSF DUS-I VSG/Gemeenten	2 Interviews met uitvoering DUS-I WJZ (bezwaar)	Enquête Sportverenigingen
TVS Regeling voor verhuurders sportaccommodatie			2 Enquêtes Sportondernemers Gemeenten/sport-bedrijven
SPUK IJZ Voor gemeenten met ijsbanen en/of zwembaden			Enquête Gemeenten
SWS borgstelling	All-in interview met SWS		Via Enquêtes TASO+TVS? vragen naar niet-gebruik

We hebben op dit onderdeel meer activiteiten uitgevoerd dan eerder gepland:

- 7 oriënterende interviews in plaats van 6 (extra interview met POS);
- 3 interviews met uitvoerders in plaats van 2 (extra interview DUS-i: een interview voor TVS/TASO en een interview voor SPUK IJZ);
- 5 enquêtes in plaats van 4 (3 enquêtes TVS in plaats van 2, conform de verdeling die DUS-i hanteert: gemeenten, gemeentelijke sportbedrijven en particuliere verhuurders).

Deel B

	Belgesprekken niet-gebruikers	Verdiepende groepsinterviews	Klantreissessies (deeln. via enquête)
TASO Tegemoetkoming sportverenigingen	4 Belgesprekken Niet-gebruikers	2 Interviews Bonden Sportverenigingen	Klantreissessie Sportverenigingen
TVS Regeling voor verhuurders sportaccommodatie	8 Belgesprekken Niet-gebruikers 4 sportorg./-ondern. 4 gemeenten	2 Interviews Sportondernemers Gemeenten/sport-bedrijven	Klantreissessie Sportondernemers Gemeenten/sport-bedrijven
SPUK IJZ Voor gemeenten met ijsbanen en/of zwembaden	4 Belgesprekken Niet-gebruikers	Interview Gemeenten	Klantreissessie Gemeenten
SWS borgstelling	Bellen niet-gebruikers weinig meerwaarde	All-in sessie met alle gebruikers	

In dit onderdeel spelen de volgende ontwikkelingen:

- Het is tot dusver nog niet gelukt om niet-gebruikers te identificeren voor wat betreft de TASO en de TVS. De route via de bonden en andere belangenbehartigers leidt niet tot concrete gesprekspartners. Zij geven aan geen

goed zicht te hebben op niet-gebruikers. Dit is an sich een interessant onderzoeksresultaat, maar dat is natuurlijk minder bevredigend. We bezinnen ons op andere ingangen tot niet-gebruikers, maar dit is niet eenvoudig. Voor de regeling SPUK IJZ kunnen we wel gemeenten gaan selecteren die geen gebruik gemaakt hebben. Hier voorzien we geen problemen;

- b. We houden meer verdiepende interviews dan eerder gepland:
- i. 3 interviews TVS in plaats van 2 (interview met grote ondernemende sportaanbieders los van interview met kleine BV's die verhuren aan verenigingen, op voorspraak van de POS en VWS);
 - ii. 2 interviews SPUK IJZ in plaats van 1 (extra interview met schaats- en zwembond en achterban, op voorspraak van NOC*NSF);
- c. Stand van zaken verdiepende interviews per regeling:
- i. TASSO:
 - Interview met de bonden is afgerond;
 - Interview met verenigingen: wordt gepland;
 - ii. TVS:
 - Het interview met grote ondernemende sportaanbieders (Optisport, Sportfondsen) staat gepland op 1 december;
 - Deelnemers interview BV's/verenigingen zijn bekend vanuit de tennissport. Deelnemers vanuit de hockeysport deze week, waarna het interview gepland kan worden;
 - VSG bleek geen ingang te zijn voor deelnemers gemeenten/gemeentelijke sportbedrijven. We zijn nu bezig gesprekken in te plannen met respondenten op de enquête; dit is echter minder gericht;
 - iii. SPUK IJZ:
 - VSG bleek geen ingang te zijn om deelnemers te selecteren. We zijn nu bezig gesprekken in te plannen met respondenten op de enquête; dit is echter minder gericht;
 - Interview met zwem- en schaatsbond en achterban wordt ingepland voor volgende week;
- d. Al met al lijkt het oorspronkelijke schema voor de interviews iets te gaan knellen en verwachten we mogelijk uitloop naar begin januari. Dit uitstel schaadt de algehele planning vooralsnog niet;
- e. Klantreissessies worden voorbereid, zowel inhoudelijk als procesmatig. Dit loopt volgens schema. We hebben gezien de pandemie toch gekozen voor online sessies. Dit vergt een aanpassing van de methode, en kan zorgen voor minder diepgaande resultaten, maar het levert geen voorziene vertraging op.

3.3 Bijgewerkte planning

Hieronder volgt een bijgewerkte planning, rekening houdend met bovenstaande. De projectdeadlines verschuiven niet.

maand	oktober		november					december					januari					februari				Bijzonderheden	
week	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Fase 2: Onderzoek																							
Enquête onder gebruikers																							
Verdiepende interviews																							Meer interviews, Mogelijk doorloop januari*
Klantreissessies met gebruikers																							Reeds gestart
Fase 3: Analyse & rapportage																							
Analyse en synthese																							
Duidingssessie met klankbordgroep																							Sessie op 19 januari
Schrijven rapportage																							CR: 1 feb, ER: 1 mrt